

Учѣте ся брати мои
Думайте чптайте

И чужому научайтесь
Своего не цурайтесь.

СВОБОДА

„Въ своей хатѣ своя правда“

И сила и воля“
Шевченко.

ЖАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА“.

Рубль IV.

Шамокінъ, Па. Четвергъ 2-го Сѣчня 1896.

Число I.

ХРИСТОСЪ РАЖДАЕТСЯ — СЛАВИТЕ ЕГО!

Вже 1895 лѣтъ пролетѣло надъ землею, якъ убогимъ вестлѣемскимъ пастухамъ возвѣстили ангелы божіи сей радостный благовѣсть:

Христосъ раждается!

И збогѣ неграмотнѣ пастуха, а за ними богатѣ та мудрѣ тріє царѣ зъ далекого Востока зъ словами на устахъ: „Славите Его!“ — свѣщать до вбоги стайнѣ и воздають честь и славу во яслахъ лскачому Богу, воплощенному ея спасенію нашего ради. Въ томъ широкѣ и далеко поподѣ свѣтлѣннѣ зводѣ небесѣ залу — на нѣбнѣ ангельского хору: „Слава во вышнихъ и на земли миръ во чловѣцѣхъ благоволеніе.“

Отсе дѣль, задля котрой Христосъ раждается, отсе причина нашей радости и веселія!

Протое зъ нагоды святкованія памятки Христового Рождества, зъ нагоды почитанія сепъ всесвѣтнѣи и всеславной подвѣ, котрой небо и земля були свѣдками. Только сотокъ лѣтъ тому назадъ, здоровитъ наша Редакція „Свободы“ своихъ читателѣвъ и всю американскую Русь съ праздникомъ: Христосъ раждается!

Изъ души сердца племю нашу задумешный привѣтъ зъ нагоды рѣздвяныхъ святѣ нашимъ братамъ працівникамъ Русинамъ розсѣяннымъ по дѣлѣй Америцѣ и желанно имъ благословенія божого, здоровья, счастья, доброй тревалои работѣ, спокоемъ, згодѣ, братной любви, доброй и крѣпкой волѣ ратати ся и жити въ згодѣ, бати о свое всепѣльне добро, помачати собѣ всепѣльнѣ, цѣль лучше жилось намъ за чужинѣ, якъ нещаснымъ родимцамъ на своей та не на власнѣи землѣ. Протое зъ нынѣшнимъ числомъ „Свободы“ идемъ у кождѣи узко-темный ярдѣ по великихъ мѣстахъ, у кождѣи руску хату по малыхъ мѣсточкахъ, у кождѣи майнерску руску шанду по роскидавшихъ плейзахъ, у кождѣи

печеру углекопѣвъ и кличемо грѣмко, велегласно: Христосъ раждается!

Возвесели ся и возрадуй ся въ сей день о ты рускѣи працівнику, цѣо задля кавалка хлѣба опустивъ еси твою рѣдну стрѣху и житемъ своимъ важишь, разбиваючи вѣдземнѣ скалы, горы, непевный узрѣти ясного сонця въ остатнѣи хвилѣ твоєи мученической смерти! Всеъ проляти слезы, выплаканѣи твоими очима черезъ твою щербату долю, най замѣнати ся, въ той присеніи-памятнѣи день, въ цѣлючѣи балзамъ для болящѣи души, а виновникамъ твоєи михолѣтѣи, най замѣнати ся во каплѣ тричи переоплеисто-стѣла, снадачѣи на ихъ затвердѣле и нѣчимъ незрушимае сердце за нашу нужду, голодъ и тулалство, нѣколи неотрѣбне автохтону, уроженцю земли плывучѣи медомъ та молокомъ! Съ тыми рѣздвянними свѣтми желасмо мира, спокоемъ, братной любви и доброй волѣ до всепѣльного народного дѣла, цѣобъ американскѣи Русины подали собѣ руку въ знакъ мира, благоволенія и всеъ якъ одинѣ сотворили одно велике трѣвкѣ товариство, всеъ якъ одинѣ скинулись по доллару на рускѣи вертепѣ, то есть: на рускѣи эмиграційнѣи Дѣмѣ для убогихъ и нужденныхъ, задля котрыхъ прѣйшовъ Христосъ на сей свѣтъ, цѣобъ спасти погибшихъ эмигрантовъ изъ колишнього раю.

Миръ вамъ, братя днесъ приносимъ и най той миръ, спокоемъ и добра воли розгнѣтати ся въ сердцю-души всеъхъ Русинѣвъ, цѣобъ мы вже разъ спѣзнали себе и въ згодѣ, мирѣ взялись до дѣла надъ нашимъ народнымъ вздвиженемъ до тон культурно-гуманной высоты, до котрой божимъ и природнымъ правомъ намъ належитъ ея воспрѣнати.

Христосъ раждается!

Славѣтъ Его съ тою крѣпкою вѣрою, якъ нашъ неподвижный Бескидъ, въ Его милосердіе, цѣо выслушае горячу просьбу порабощен-

ного народу и низпошле своѣи миръ и благоволеніе у курну хату руского раба и въ убогу шанду руского майнера та и въ буду Русина невольника на бразилійскихъ плантаціяхъ. Мы русины маймо непохитну надѣю на бже помиловане! Ливѣмъ духомъ до убогого вертепу всеъ, а всеъ, цѣо носите имя руске. Ты каторжнику брате изъ сибирекныхъ рѣдкопѣвъ явись духомъ передъ яслами Новонародженого Спасителя и брызни кайданами во честь Его, бо больше не можешъ. Ты умеряючѣи зъ голоду галицкѣи хлопе за свѣщай въ остатнѣи коладу. Ты закарпатекѣи брате воспой Христу цѣе разъ тропарь по своему, бо дичь Арнада больше уже не позволитъ. Але съ нами Богъ!

До вертепа для Русинѣвъ вступъ вѣольный и мы маємо перше право, бо Христосъ убого для убогихъ покривдженыхъ родивъ ся — а мы наибольше покривдженѣи вѣдѣ всеъхъ. Нашѣи Богъ во плоти на клантѣ мервы, для голыхъ народивъ ся и ихъ просьбы выслушае и помилуе.

Новонародженѣи помилуе и спасе порабощенный рускѣи народъ. Мы Его достѣянїе, мы Его наслѣдіе. Наша будучность яко мучениковѣ е записана въ книзѣ живота и воскресенія. Ясна промѣнь явившѣи ое звѣзды не вдарилѣ въ вѣкно палаты царѣвъ и юридѣвыхъ кесарѣвъ, але въ убогую стайню. Такъ само тая сама звѣзда пошле своѣи благодатный промѣнь въ курну руску хату, або избу — а той промѣнь буде ознакою нашей свободы цѣося пророчества: „цѣо и у наше вѣконце засвѣтитъ сонце.“ И той день недалекѣи — Христосъ раждается! Славѣтъ его! и чекаймо съ крѣпкою вѣрою цѣо спасе погибшихъ.

Гр. Гр.

Приступили слѣдующѣи новѣи члены:

- МТ. CARMEL, PA.
Число въ гол. книзѣ:
1. Хохолякъ Иванъ 281
 2. Курей Матвій 282
 3. Беникъ Григорій 282
 4. Малютячъ Констан. 283

CENTRALIA, PA.

5. Кашовицъ Йосифъ 283
6. Рогоць Теодозій 284
7. Шпрохъ Иванъ 284
8. Кальвачъ Йосифъ 285

SHENANDOAN, PA.

9. Брунарскѣи Симеонъ 285
10. Веч. О. И. Арданъ 286

Справоздане зъ повѣрчѣныхъ загальныхъ Зборѣвъ „Союза“ подамо на другѣи разъ.

Несторъ Дмитрѣвъ секретарь.

Шамокінъ 2. Сѣчня.

Конецъ.

Въ попередныхъ числахъ „Свободы“ змалювали мы яскравыми красками нужду нашего брата въ старѣи краю. А змалювали мы еѣ вѣрно, пѣося праць тыхъ людей, цѣо широ займають ся долею нашего хлѣбороба въ Галичинѣ. Така то самѣсенка доля-мачуха выгнала нашихъ Лемковъ зъ подѣихъ родинной стрѣхи и загнала ихъ, ажъ за море хлѣба насущного шукати. Не треба богато говорити нашему братовѣ въ Америцѣ, яка доля его братѣвъ и крѣвныхъ въ старѣи краю. Вѣнь про се самъ найлѣпше знае, бо часто листы приходять, тай часто посылають нашѣи люди доллары и подмагють голодуючѣи братѣвъ. А прецѣ такѣи вертають нашѣи люди зъ Америки подѣ свою рѣдну стрѣху. А хоть водтакъ, сративши послѣднѣи грошь заробленѣи въ Америцѣ, дожити на шѣфкарту и зновъ поѣдутъ до Америки, а водтакъ въ короткомъ часѣ зновъ вертають на рѣдне смѣте и зновъ вертають въ Америку. Часомъ практикуе ся така вандрѣвка по колька разы, однакъ еще не устае. Нашому Лемкови поѣхати до Америки, цѣо такъ, якъ Бойкови зайти на

заробки на Подолѣ подчасъ жнпѣвъ. Чому принисати ту охоту до повороту подѣ рѣдну стрѣху, хоть навѣтъ дуже убогу? Нашѣи чловѣкъ вывандровавъ зъ бѣды за море — ту воджививъ ся физично, навчивъ ся ѣсти мясо, котрого понохавъ бувало на Великденѣ, заробивъ колька долларѣвъ и набравъ охоты вернути о-пять въ рѣднѣи край, бо каже поправлю свою господарку — тай буду вже жити, якъ люди. Однакъ годѣ жити нашому чловѣкѣви, якъ люди тамъ, де вѣнь не въ силѣ своею працею себе и свою родину навѣтъ картофлями выживити. И вертае нашѣи чловѣкъ опять за море и больше не вертае. Ту купишь собѣ свой власнѣи дѣмъ, заробляе и жие певно, якъ люди.

Теперь прѣйшла черга на нашихъ галицкихъ Подоляковъ. Тотѣи сердеги довше загрѣли мѣсеца на своихъ смѣтѣю, якъ нашѣи Лемки. А довше они могли выдержати, бо мали землю лѣпшу, тай якѣи цѣ больше терпеливости знайшлось у нихъ, якъ у Лемковъ. Колижъ бѣда залукала таки моцнымъ кулакомъ о вѣкна хаты, покидають нещасливѣи рѣдну землю, спродають за безцѣнѣи и йдутъ до Бразилїи, на невнучу смерть. Землю купують жида за дуже малѣи сумы, а водтакъ водпродукють Мазурамъ, або цѣе якѣиєе часѣи самѣи рабу-ють еи немилосерно, высылають послѣднѣи соки и зъ землѣи и зъ тыхъ бѣдолахѣвъ людей, цѣо немали землѣ — одже не мали цѣо продати — тай не могли выѣхати до Бразилїи.

Цѣобъ не дати пропасти рѣднѣи земли, заложили нашѣи люди товариство подѣи проводомъ Д-ра Олесекѣова, котрый недавно ѣздивъ до Канады, цѣобъ вышукати добру землю для нашихъ эмигрантовъ — и то товариство мае занятѣи выкупномъ землѣи, не допустити жидѣвъ и Мазурѣвъ на нашѣи рускѣи грунта. До сего потреба, розумѣе ся великихъ сумъ зрѣшеѣи, а мы такъ, якъ Бойкови зайти на

Продолженіе на другоѣи сторѣи.

СВОБОДА
(LIBERTY)
Weekly Paper

The only Russian political newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken.

Published at 144, South Franklin str; Shamokin, Pa. of each week by the Svoboda Publishing Co.

ADVERTISING RATES:
One inch per annum...\$ 10.00
„ „Six months. „ 6.00

All communications should be addressed to:
„Svoboda“ Printing Office
144 S. Franklin, str,
Shamokin, Pa.

Предплата річна2.00
До старого краю..... 3.00

Всѣ дописи и гроші про- симъ высылати по́дъ адресу: To “Svoboda” Printing Office
144 S. Franklin, str.
Shamokin, Pa.

Наша газета выходитъ по- тыждня въ Четверть.

Entered the post office at Shamokin, Pa. as second class mail matter.

У В А Г А.

Хотячъ приступити до „Союза“, най посылають вступи- не и мѣсячне до касiera.

Mr. Gr. Chylak
Olyphant Pa.

И увѣдомити секретара по́дъ адресомъ.

Rev. Nestor Dmytriw
Mt. Carmel, Pa.
P. O. Box. 599.

T. TALPASZ,

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЪ
Рускій Реставраторъ

ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246

PEARL STR.
SHAMOKIN, P. A.
Недалеко рускою плебаніи.

Добрый вечеръ, друже мой!
— Добрый вечеръ, свате!
А куда такъ спѣшите?
— До Т а л п а ш а брата!

— Шо за Талпашъ? Звѣдки оны?
— Та-жъ крайнѣ нашъ милый
— У него всѣ русины
— Подкрѣпляютъ силы!..

— Шо за брындазъ и пиво тамъ!
— Обходять ся файно!
— Обслужувъ явъ братами!
— Танго наданчытно!

Продолжено зъ первой стороны.

всѣ знаемо, що въ Галичинѣ гроша нема.

Для того звертаемо ся до нашихъ Братовъ въ Америцѣ, щобъ ты, котры мають який грѣшь не тримали по матерацахъ, не впыхали по дѣрахъ, не веномагали своимъ грошемъ чужихъ бизнесѣтовъ, але щобъ ратували своимъ грошемъ, свою рѣдну землю. Якъ хочешъ чоловічѣ повернути до старого краю, будешъ мавъ вже готову землю и то добру.

Подольску землю, не хочешъ вернути, то можешъ за колька лѣтъ дуже добре продати, бо земля чимъ разъ дорожна, тѣлько теперъ жидова выдѣрае за пѣвдармо вѣды людей, котры зъ рѣсцуки кидаютъ кровавицю. Други народы дорожатъ своею рѣдною землею, якъ якимъ неопѣненнымъ скарбомъ. Бо и сирадѣ есть чимъ дорожити; якъ нестане въ насъ землѣ — то и насъ Русинѣвъ на свѣтѣ не стане. Други народы, де они не зайдуть всюды задержатъ свою народность. Мы слабоныкы — у насъ бракъ повной свѣдомости народной, бракъ того святого за паду патриотичного до своего рѣдного.

Лучше намъ Браты Русины Американскій нагода дати доказъ, що мы на вольной земли dorosли вже до того понятія, що значить правдивый патриотизмъ, любовь вѣтчины. Для того свѣдѣшьмъ якъ наскорше дати доводъ, що мы dorosли люде и вмѣемъ оцѣнити вагу свои рѣдной землѣ. Тяжко запрацьований грѣшь, не марнуймо, але зложѣмъ на свою землю, а хочете знати, якою дорогою и **ЯКЪ ТО КУПИТИ ГРУНТЬ НАШѢТЬ ЛЯСТЬ ДО НАСЪ И АДРЕСУЙТЕ: „SVOBODA“, 144 Franklin Str. SHAMOKIN, P. A.**

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ.

Допись „Свободы“ изъ старого краю.

Морозъ. Наша коротка память. Шо „Народна Рада“ у Львовѣ хотѣла зробити. Эмиграция селянъ и эмиграция интеллигенции.

Львовъ 3. грудня 1895.
Конецъ.

Борони Боже, не подумайте собѣ, що я кажу, мовъ бы то вамъ были потрібны неробы-паньы, на котрыхъ други роблять; не о такихъ я говорю, а о такихъ, чтобы работали головою, а зъ той працѣ быть хосенъ для ширной громады. Мѣжь такими „панамы“ а работниками, що жиють зъ працѣ руцѣ, въ Америцѣ, зде ся, рѣжница не велика. Я бачивъ въ товариствѣ „Просвѣта“ величезны фотографіи русскихъ музыкантовъ (банды) зъ Шамокину и ще звѣдкисъ, та ажъ трохи не

подекочивъ зъ утѣхи, що всѣ такъ гарниенко побивраны, якъ нашъ меценасы або депутаты; видко, на зверхъ въ одежи рѣзницѣ у васъ нема. Але прѣте не кождый потрафивъ бы службу божу правити, або въ судѣ судити, або дѣти учить. До того все таки потрібно школь и науки. А до науки потрібно людей.

У васъ въ Америцѣ вчелныхъ Русинѣвъ, що покѣнчили высшій школы, певно дуже мало. Коли-жъ они потрібны, то здало бы ся тихъ звѣдкисъ взяти. Священниковъ зъ тяжкою бѣдою можна спровадити зъ Галичины або Угорщины, а звѣдки взяти иншихъ? Чи такожъ спровадити? А коли ти не хочать ѣхати? боятъ ся? — Надъ тымъ варто бы застановити ся.

Чи можна надѣяти ся того, що люде зъ наукою, котры тутъ въ старѣмъ краю можуть заробити на хлѣбъ, чи то въ школѣ, чи въ урядѣ або денде, схочуть переселити ся въ Америку? Я думаю, а навѣгъ певный, що нѣ. Кождый волиитъ матери горобця въ рудѣ, нѣжъ синицю въ воздухѣ. А до того майже всѣ интеллигентны Русины привыкли жити зъ пенсiei вѣды першого до першого, то хочъ неразъ не могутъ зъ того выжити, а такъ за нѣчо инше не возьмутъ ся. Знаете самы, якого бы то у насъ крику та дѣва було, якъ бы профессоръ у вольный часъ продававъ у власномъ склепѣ говары. Привыкли мы до малого, а хочъ заробокъ дуже любимо, але легенькы и такой, чтобы пановы пасувавъ. Сказано, що робота паньска, бѣла, а хлопска, черна. Одже и медомъ не заманите больше число интеллигенции до себе, бо мы ту якъ ты хробаки въ хрѣнѣ, не вѣримо, що морква може бути смачнѣйша. Тамъ колисъ на рокъ одень, два интеллигентны свѣтскы Русины може и выберутъ ся до Америки, але больше нѣ. Я бодай не чувавъ, чтобы хто квапавъ ся. Нема въ насъ вѣдываги тай таки, правду сказати, ѣхати на непенне годѣ вѣдважити ся.

Шожъ робити? Адаже вамъ, коли вже не кого иншого, то хочъ своихъ учителѣвъ, потрібно, ябы дитина не забувала рѣдной мовы, чтобы Русина не бувъ якъ той жидъ, що якъ прѣде до Мадяровъ, то вѣнъ Мадяръ, мѣжь Поляками Полякъ, мѣжь Нѣмцами Нѣмецъ — всюды до сильнѣйшихъ пристае. Все-жъ таки годить ся, абы дитина попри англійску мову навчила ся и своѣй. Правда, зъ англійскою свѣтъ перейде, але рѣжнй дуже вчелны люде надъ тымъ думали, чи бы не выдумати для всѣхъ людей одну мову, и такы въ

кѣнцы сказали: „Розумѣеть ты по англійски и по иѣмецки и по французки, то дуже гарно; але коли ты Русинъ, то вѣсды и публика передъ Богомъ и людьми, абы ты не знавъ и не шанувавъ своего“. Одже треба дѣтѣй учить и по руски. Дежъ взяти учителѣвъ? Чекати, чи не прѣйдуть зѣ старого края? Тай хто знае, що за чоловічкы одень зъ другимъ може прѣѣхати...

Моя рада така: **Американскій Русины мусять вытворити интеллигенцию зъ помѣжь себе.** Треба дѣти посылати до англійскихъ школь, абы учили ся всего, що тамъ учать, але кромѣ того треба заложити школу руской мовы, чтобы ученики могли докладно пѣзнати свое рѣдне. Уже тамъ, якъ се зробити, вы будете знати лучше, нѣжъ я, але то повгаряю: вытворите интеллигенцию зъ помѣжь себе, коли она вамъ потрібна, а на прѣѣздъ зѣ старого края не спускайте ся. Правду сказати, кого-будъ зъ интеллигенции мы высылати американскимъ Русинамъ въ подарунку не повинны, ко-го доброто зновъ не повинны пустити, бо вѣнъ намъ гуть такожъ дуже потрібный. Адаже у насъ вся наша политика, литература и т. и. черезъ то така кулява, что самы не масмо богато розумной интеллигенции; одже кождый разумный человекъ намъ дорогій и мы его позбувати ся не повинны.

Ото мавъ я вамъ сказати; а въ томъ самы вы лѣпше знаете, якъ и що робити; и тѣлько вказавъ на то, абы вы не дуже числили на прѣѣздъ интеллигенции. А вже рѣпта то вамъ лѣпше доцѣвѣтъ „Свобода“, котра менѣ дуже подобае ся, такъ что менѣ дивно, чому она мѣжь американскимъ Русинами не мае хочъ 50,000 передплатниковъ. Чи и американскій Русины, такъ якъ нашы, не цѣкавы до газетъ? То мене и насъ всѣхъ ту дуже дивуе тай встыдно намъ дуже за то, що де Русина не кинь, а вѣнъ всюды однакы... Такъ не повинно бути...

Иванъ Грипало.

Вѣдъ Редакция.

По новѣмъ роцѣ буде выходити „Свобода“ въ збѣльшеномъ форматѣ. Першій два числа выплеме на оказъ всѣмъ нашимъ Братямъ, котрыхъ лишь адресы будемо знати. Однакъ слѣдуючы числа выплеме лишь тымъ, котры за той рокъ за „Свободу“ заплатили, дальше, котры вже до Шамокинъ прислали предплату або, котры замовлять напередъ нашу часопись.

Рѣздва.

(А. Машковъ.)

Зъ италійского переклада О. Гр. Гр.
Моя камынь, шо зъ верха
Аль горы стромою
Наволоитъ порваный
Вѣды ситови
Мечетъ безъ утину.
У провалѣ въ долину
И въ землю грязну.
И тамъ, де зупиняеться
Подвижно ось лежить
И кыи промучи ся
Оны сонця не задрать.
Родиноу верника,
Сли сила то вѣлика
Въ гору не двинетъ.
Такъ само пенасный
Силъ первой провини.
Съ проклятемъ на главѣ
Лажавъ отъ той дини
Въ бѣзодѣ пужа, тревни
Черезъ гитѣ стови
Карѣ гордий скляны.
Хто зъ смертныхъ, рожденый
Въ гитѣ, кто посылѣ
Сказати Веселому?
Даруйъ всеири Твоѣ гитѣ
Новый робитъ завѣтъ?
И неку ось якъ слѣдъ
Щобъ добичъ одбывѣтъ...
Се родисъ Отроча.
Се сынъ даде ся намъ.
Вроцкыи лишь вергетъ.
Страхъ, трепетъ ворогамъ,
Внашото подноситъ
И славу водатъ.
Зъ небесныхъ просторовъ
Ключомъ вода бѣтъ ся.
На землю заоску
Благогато лѣтъ ся,
Древо медомъ прѣ
Подъ нямъ шлѣтъ и бѣла
Де впершъ бувъ бодай.
О сину! рожденый
Всебичнымъ собомъ.
Котрый зъ вѣковъ скаже?
Ты почавъ зо мномъ?
Ты ось; и велелна
Тобомъ створелна
Не обьяе Ты.
И Ты благоволилъ
Сю плоть взятъ на себе?
Зъ одки та честь и она
Велавиласъ у Тебе?
Съмъ и судбавъ божихъ,
Прощанъ нмаже
Се милость Твоя!...
Въ Вѣлесѣмъ, въ вертепѣ
Днесъ намъ раждатъ ся
Отъ Дѣвы Пречистой
На свѣтъ являть ся.
И пѣсла пророка
Зъ дѣвотоу боку
Ось онъ межъ нами!
Дѣва вразъ в Мати
Въ убоги пелены
У ставлѣ, у поляхъ.
Повина дѣтину.
Предъ Нимъ упаде.
Честь, славу отдае
Царю надъ цирами.
Ангель же людамъ
Вѣдывуцъ сей новины.
Оминувъ палатѣ
До вбогихъ поднудѣ
И бѣдлымъ очнадѣ
Смирненнымъ симъ абамъ
Во свѣтлѣ явлася.
За нимъ, якъ разъ зъ неба
Небесныхъ силъ много
Сисомъ на землю
Злѣта и руже Богу
Хорожъ хуружемъ кымъ
По поляхъ нефлесемъ кымъ
„Во вышнихъ“ дунавъ.
Веселу воспѣвши.
До неба вертають
Въ захмарныхъ просторахъ
Новоли цезавотъ:
Звукъ ибсней повола
Нѣмѣ по поляхъ
Чабавъ не свой ставъ.
По хвилѣ, мовъ зо сну
Пастырѣ збудилъ.
Слѣпять ко вертѣну
Де и зупинялсѣ.
Видати Бога въ плоти
Въ муждѣ и негодѣ.
Иъ ангель сказавъ.
Спи, Отроча; не влать:
Младенце неба сны.
Страшный сонъ гора, слѣзъ
Аль ный не снитъ ся Ты!
Що людскость пролала
Нѣмъ Тебе пршала
Стайна убога...
Спи Дѣта; хто родивъ
Не знаетъ же люде
Но дѣшъ прѣиде шо всѣ
А всѣ Твоѣ удытъ.
И Тебе въ пленахъ
Восхвалитъ дѣтина
Слозна свѣтъ Бога!

ПОБРАТИМЬ.

Пісьмь О. Фольковича.

Я був одень у свого батька, а батько багачирь був! Бувало и вѣсьмь наймитовъ тримають, бо було до чога. А менѣ и сокиры не дадутъ въ руку взяти, не то що. „Що тобѣ“, кажуть, „роботовъ клопотатись, коли е кому и безъ тебе?“

„Якъ же менѣ безъ роботы жити“, кажу я, „коли менѣ нудно!“

„Чому бы не нудно!“ стануть ненека бувало гнѣватись, „ану, тільки крѣсь. (стрѣльбу) да въ лѣсь! тожъ бы то я заячика печеного попоѣла!“

А вони умыне отсе кажутъ, щобъ мене вѣдь роботы водгулити. Нѣщо тогды вже й робити, беру крѣсь та йду.

А въ недѣлю, чи тамъ у празникъ, то сестры мене, бувало, ажъ проклинають, бо ненька вѣдь самого до свѣта нѣчо не дѣють, лишъ имъ дорѣкають: „А сорочка Иванова яка? А ширинька яка? А вѣнь про васъ и чорный ходити, и не змытый, а вѣнь сякъ, а вѣнь такъ, хотъ васъ три въ хатѣ!“ Таке сердешнымъ сестрамъ бувало пѣть ся черезъ мене. Да кобы хотъ буле за що; а то на менѣ и сорочка якъ шафѣръ, и ширинька якъ макъ, и голова вымыта та вычесана, що вже лѣдше хибя въ якодо принца, а неньцѣ ще не догода. Оттакъ то я дома проживавъ.

А батечко, абы лишъ недѣля: „ану, сыну, ану на базаръ, ану нагулятьсь, дочки молодій!“ тай менѣ карбованцѣвъ зо два въ чересь! Оттакъ то и пробузавъ у свого батечка. Да не довго набувъ ся: прищпа вербицарка, а гусарскій майоръ тільки цымокнуть, якъ мене побачивъ. Кучерики мои золотѣ да коханѣ, пошли вы поподъ ноги!...

У нашому селѣ не було крапощо парубка, якъ той Сидоръ Чобанюковъ; бувало ажъ сіле, де стале; а що вже до стрѣлецтва вдавъ ся, то и не сказати. Бувало не мене таке лѣто, щобъ вѣнь тыхъ два або и три медведѣ не вбивъ, за инчу дич и не згадувати. А увойти до него въ свѣтлицю то нѣчо не кидко, якъ лишъ тѣ роги оленевѣ да оброку стрѣлецку, по робѣпкахъ навѣшану. Були тамъ и такі роги, що въ 24 росохъ, коли не болше. А що вже зброя! а що вже коникъ на сгаини, сивый якъ голубъ! а що вже сѣльце турецке да поводи цюкковой сѣрѣбромъ цвѣтованѣ!...

Зо Сидоромъ жили мы сѣбѣ лѣдше, якъ два роднѣ баты, да якъ намъ и не жати було, коли оба жывѣ,

оба багачкѣ сыны, сказано единчуки, а ще до того обоа стрѣльцѣ! Нѣ пообѣдаемо одень безъ одного, нѣ повечеряемо. Чи вѣнь, бувало, до мене прибѣжитъ, чи я до него: говоримо, смѣяемось, радимось, полюємо, або пообѣдаемо собѣ коники та гайда въ заложку! А якъ и то нѣ, а мы полягаемо собѣ въ чердацѣ, позакурюемо люльки, та станемо собѣ найпѣ стрѣлецкѣ придабашки оновѣдати, або такъ що...

Насъ водобрано одной днини двадцять, де-кого до Егрѣвъ, де-кого до Парми, а мене до Гузарѣвъ. А скоро намъ присягу прочитали, и звѣльъ насъ одень охвицѣръ подѣ арентѣ дати. „А знайте“, каже, „щобъ вамъ на завтра страву поприносили, бо руните кождей до своего полку“. Я вже такъ прошу ся: „пане охвицѣръ“, кажу, „сизый мой, пустѣть мене хотъ домѣвъ попрачатись. Я завтра, наколи скажете, на тогды ставлю ся! Пустѣть, пане, пустѣть!“

Охвицѣръ засмѣявъ ся. „Войте“, каже до мого батька (а вони були тогды войтомъ) „що отсе за парубокъ? можна его до завтра пустити?“

„Се мой сынъ“, кажутъ батько, а слезы имъ лишъ кить-кить по бѣдой борода — „коли ласка, пане, то можете по пустити, я ручу за него“.

Отъ и пустили.

Конецъ буде.

НЕ МАРНУЙМО ЧАСУ.

Въ числѣ 39 „Свободы“ зъ сего року, була появилася вельми обдуманая статья, въ котрой загалъ Русинѣвъ въ имени всѣпольного добра американской Руси, завзивавъ до згоды а водѣтакъ до працѣ народнои всѣпольными силами. Въ той статіи докладно було подано: якій важній справы мае американска Русь до залагодженя, якій наглы потребности до заспокоеня, щобъ мы не загинули и не вынародовились, але жили своимъ житемъ, яко Русины и добрый горожане сеи вольной краины.

Статія, о котрой тутъ говоритъ ся була патриотичною водозвою и голосомъ народа; а голосъ народа, есть голосомъ божамъ, котрому треба водкликнутись и слухнянымъ бути. Я думавъ, що уже въ слѣдуючомъ числѣ „Свободы“ заявлять декотры зъ нашихъ письменныхъ людей свои думки и поднесутъ свой голосъ въ такъ важномъ дѣлѣ и своими увагами розяснятъ справу, котрой нѣякъ заспати, або ad calendae graecas водкнути не годить ся.

Сли не мялось, то до

нынѣ тая водозва осталася мертвою буквою на паперѣ и голосомъ воіюющимъ въ пустинѣ.

Залишене и занедбане такъ важного дѣла, есть великимъ грѣхомъ бо противитъ ся заповѣди „любви ближняго“, котру то заповѣдь наиболше кладе на сердце Христось своихъ послѣдователѣвъ. Въ водозвѣ звертаемъ нашъ робочій и мало просвѣщенный людъ на першомъ мѣсеци до своихъ духовныхъ отцѣвъ и проситъ помочи, проситъ вказати му певну, просту и безпечну дорогу, що веде не только до осягненя позагробного щастя, але до полученя его щербатои долѣ и на семь свѣтѣ, де мусятъ въ потѣ чола своего працювати на хлѣбъ свой. Тутъ хорый звертаемъ до лѣкара и проситъ о здоровле, темный на души бажае озареня ума, голодный молить о душевну поживу. И якъ-же ту можна мовчати и не водповѣсти напоми люду на его просьбу и заспокоити его наглы потребности, яки мае, яко народъ?

Чи той нашъ рускій простодушный и жертволюбивый народъ домагаемъ чогось не можливого, трудного до перепровадженя въ дѣло? Народъ бажае, щобъ всѣ рускій католицкѣ священники такъ зъ Галичныи, якъ и зъ Угорскои Руси, порозумѣлись мѣжь собою якъ стати до всѣпольной акціи прсти нападаючѣвъ, спекулянтѣвъ на нашу народность и вѣру въ нынѣшнихъ часахъ, заховати будуче поколѣнне вѣдь вынародовленя ся и утримати людъ въ правдивой вѣрѣ Христа. Щобъ доконати дѣла такъ великой ваги и далекосяглости, то треба конечно всѣпольной вымѣны гадокъ, серіозного призадуманя ся надъ перепровадженемъ въ суцность той справы, уложити певный планъ дѣланя, докладно означити средства, щобъ осягнути цѣль. Тое дасть ся тодѣ зрѣбити, наколи на першомъ мѣсеци нашѣй духовной отцѣ и предводителѣ народу, зойдутъ ся всѣ на означеный день и въ означеный мѣсеце для всѣпольной нарады во благо церкви и народа. Мы священники есьмо въ свѣѣти обовязанѣ водкликнутись на голосъ народа и спѣшити до него съ помѣчною рукою особенно тодѣ, наколи люды самъ звертае ся до насъ о раду и порадѣ въ своимъ народномъ лихолѣтѣ и потребѣ. Тымъ робомъ народъ заявивъ, що мае сильне довѣрїе до своихъ священниковъ и покладаетъ на нихъ свою надѣю.

Се богато значить и мы повинни користати зъ часу а не тратити его, щобъ тяжко не прїйшло водповѣдати въ день суду.

Народъ, котрый сердцемъ душею горнетъ ся до своихъ священниковъ, покладаетъ на нихъ свои задушевней бажаня и надѣи, зъ широстію и простодушностію вычисляетъ свои потребности, свои злиднѣ, заслуге повнымъ правомъ на послушѣ и помѣчь. Такой народъ дасть ся попровадити до бажаной меты и послушный буде голосу мудрыхъ провѣдниковъ. Горе одже тымъ, котрыхъ обовязокъ и зване wymagaе покористати зъ нагоды и показатись правдивыми душпастырами а не наемниками.

Розваживши все подрѣбно и приглянувшись, кльчу до всѣхъ моихъ братѣвъ почину: не тратьмо часу, но берѣмъ ся до спасительного дѣла во честь Бога, спасеніе душъ и на хосенъ нашого бѣдного, но чесного и тяжко працюющего люду!

Крайна пора, послѣдний вже часъ скликати перше народне вѣче въ Америцѣ, на котромъ мають явити ся всѣ рускій католицкѣ священники и водпоручники братствъ, щобъ застановитись надъ нашимъ тутъ житемъ-бутемъ и уложити певный планъ и дорогу, котрой намъ триматись треба щобъ осягнути цѣль, а аменно: охоронити на бубуче нашъ народъ вѣдь вынародовленя ся, вказати шляхъ, по котромъ мае ступати до просвѣты, поступити и доброты, утвердити въ правдивѣй вѣрѣ Христа и приспособити его такъ, щобъ бувъ годный свободы и умѣвъ зъ неи покористати будучи чеснымъ горожаниномъ сеи вольной краины, а не перстаючи бути Русиномъ мыслею, сердцемъ и душою.

Посля мои думки наилучше булобъ скликати тее перше народне руске вѣче на день 10-го Февраля по новому численю 1896 року въ мѣстѣ Олифантъ, Па.

Въ той цѣли маемъ заложити комитетъ, котрого обовязкомъ буде зайнятись якъ слѣдъ тымъ народнымъ вѣчомъ, на котромъ крѣмъ священниковъ мають явити ся водпоручники братствъ зѣ всѣхъ сторѣвъ Соединенныхъ Штатѣвъ.

Се мое скромне предложение. А теперь най каждый подноситъ свой голосъ въ той справѣ и подае свои гадки чи то въ „Свободѣ“, чи то въ „Вѣстнику“.

Гр. Гр.

НОВИНКИ.

— Будучи тамтого тыжня въ Шенандоа, Па. бачилисьмо, що реставрація нашой першой руской церкви продовжаемъ.

— Въ Лондонѣ 23 грудня померъ Сергій Степнякъ, выгнанецъ и писатель. Небѣщикъ йшовъ до своего приятеля въ Чисвикъ и по дорозѣ розвѣхавъ его тренъ. Степнякъ бувъ зъ роду Малорось, походивъ зѣ шляхты козацкой. Родивъ ся 1841 въ Галачи на Украинѣ.

Выгнанный зъ Россіи, живъ довший лѣта въ Лондонѣ и тамъ появилось болше его дѣлъ якъ: „Тиранскій рядъ въ Россіи“ и др. Американскій газеты такъ англійскій, якъ и нѣмецкій згадуючи про Степняка приписують ему авторство, дѣла Драгоманова: „Историческая Польша и великорусская демократія.“ Навѣтъ нѣмецка газета „Pittsburger Volksblatt“ называетъ Степняка: Сергій Михайл Драгомановъ Степнякъ. Ажъ такі куріозы выходять зъ незнаня нашой литературы.

— До Бразиліи — якъ пише до „Дѣла“ зъ Удине академикъ п. Левъ Турбацкій — выѣхало 8-го с. м. кораблемъ Attivita savona 230 родинъ зъ Галичины, около 1300 душъ, выправленыхъ агентомъ Сильвиомъ Подаримъ. Родины переважно рускѣ побѣчь польскихъ и нѣмецкихъ. Того самого дня выѣхало зъ руки агента Джерголета около 20 родинъ малымъ кораблемъ Artois до Марсиліи, а зводтамъ пойдуть т. зв. пакеботомъ Aquitaeine такожъ до Бразиліи. Ся емигранты Джерголета пойдуть пося всякомъ имовѣрности до Сао Паоло, а емигранты Подаріого згодили ся, що на випадокъ, якъ бы ихъ не взяли да Нараны, пойдуть вѣдь до Санта Катаріна.

СМѢХЪ И ПРАВДА.

Подорожня.

Схотѣлось бабѣ у постѣ мясного, а грѣхъ. Думала, думала... Далѣ выйшла на дорогу, сѣла и починае собѣ гарненко салце заѣдати. Коли йде чоловікъ: „А що се ты, бабо, робить? Тешеръ постѣ!“ На те баба: „Подорожнису, емночку, чоловікѣви не грѣхъ“.

Въ шинку.

„Где теперь хочешь итти?“ „Та я теперь иду на цвинтаря, на грѣбъ моей небѣжки жѣнки.“

„Вѣй ся Госп. Бога! та въ такомъ пьяномъ станѣ!...“

„Та то ничъ, бо она мене за своего жита иншимъ не видѣла, а в по ей смерти хочу ей вѣрнымъ остати ся. По тверезому не спѣзналабы мене“.

JOS. WOLF,
SHAMOKIN, PA.

The **Starlet**
Embroidery.

Наибольший склад убранных на цѣле мѣсто, такъ для старшихъ, якъ и для дѣтей. Убрания найразличнѣйшаго доброго гатунку и найновѣйшаго крою, завѣсиды суть на складъ до выбору.

Оверкоты въ цѣнѣ отъ \$2.50 до \$15.00. Цѣле въишне убрание для мужчинъ можна достати въ цѣнѣ печавши отъ \$7.00 и вышше.

Великій складъ капелюховъ, шапокъ, сорочокъ и другихъ потребныхъ рѣчей до убрания ся.

Кто хоче добре и красно обратитъ ся нехай спѣшитъ до:

Юса Волфа
на Shamokin Str. N-ro 703.

JOHN GLOWA,
EXCELSIOR, PA.

Одинокій штормъ на цѣлмъ Excelsior **Ивана Гловы.**

Вже его непотребуемо захваловати, бо каждый не вѣдъ ниѣ его знае, а хто еще не знае, най зайде и купитъ, а певно не пожалуе.

JOSEPH WALLISCH
JOHN AMBICKI
(Иосифъ Вальшъ)
(Иванъ Амбиккий)
212 Lincoln Str.
SHAMOKIN, PA.

Сполка найлѣпшихъ, найсоліднѣйшихъ и найтаньшихъ кравцовъ на цѣле мѣсто.

Роблять дуже ладно убрания повн. на весла, недѣль, свата и на будни дни. Хто разъ у нихъ купитъ убрание, певно нѣколи до другого кравца не зайде, бо такъ полюбитъ ихъ роботу, що и другому ще порадыть зайти до нихъ.

Мають на складѣ готови убрания-кошуль, и други розлични рѣчи. **Спробуйте краине, а не пожалуете.**

D. SALEY
102, Essex str.
JERSEY CITY N. J.

Продае книжки рускы: **МОЛИТВОСЛОВЫ, БІБЛІЯ, ЖИТІЯ СВЯТЫХЪ,** всѣкы популярны рускы брошюры и други научкы книжки. Календари на 1896-ый рокъ по 40 и 50 цнт. Буквари по 20 цнт.

Ю. Щапчикъ и Г. Трохановскій.
46. Second Str.

MT. CARMEL, PA.
На цѣле мѣсто одна, однѣ-сенька руска бучерня.

Мясо все свѣже и добре. — Розвозятъ въ часъ и скоро.

Люде добры, чужь вѣчно будемо вспомагати чужихъ?

HENRY PARRY
одинокій водновѣдны кан-дидатъ на

Директора увесихъ
(Overseer of the Poor)

При надходячихъ выборахъ на сю посаду голосуйте Братя на Генрика Парра.

W. CENTER ST.
SHENANDOAN PA

ФАБРИКАНТЪ
Прапорѣвъ (фанъ Хоруговъ, Одзнакъ Пасова, Шапокъ для Братствъ Фана для парады зъ найлѣпшого едбабу; чотыри и повъ черезъ шесть и повъ стѣбъ со всѣма приборами \$25, и 26.75

Прапоры большы зъ найлѣпшой матеріа по \$32.00 \$35.00 \$45.00 и \$50.00

Пишѣтъ по цѣнники и по пробу до:

R. H. MORGAN
9 W. Centre Str.,
SHENANDOAN, Pa.

Dr. F. J. MEEK,
Д-ръ. МИКОЛАЙЧИКЪ

Cor. Shamokin & Chesnut str.
Одинокій лѣкаръ, славыннѣ на цѣле мѣсто. Лѣчитъ всякы хоробы совѣстно и въ короткомъ часѣ. Особливо незрѣннаны лѣкаръ въ справахъ доложничихъ. Говоритъ по англійски, по рускы и по польски. Горячо поручаемо сего знаменитого доктора, нашимъ Русинамъ.

НАЙСТАРША, НАЙЛУЧША, НАЙСЛАВНѢЙША АПТИКА

есть безперечно
T. R. CLARKSON & CO.
Cor. Shamokin & Sunbury str.
SHAMOKIN, PA.

Всѣ докторы мѣжь котрыми и Д-ръ Миколайчикъ шлютъ свои рецепты и поручають всѣмъ тую аптику, де всѣ лѣкы приготовляють ся совѣстно.

Dr. JOHN SZLUPAS,
Office: 421 Penn Ave
Telephone: 1613.
SCRANTON, PA.
АПТИКА СЛОВЕНСКА.

Лѣчитъ всякы хоробы въ короткомъ часѣ и успѣшно Поручаемо сего доброго лѣкаря братимъ Русинамъ.

THE LYNDBURST,
Shamokin Str.
РУСКА РЕСТАВРАЦІЯ.

Євремъ Лучковецъ
Иванъ Сѣнора

Мають завѣсгда дуже смачни на способъ краевѣй приладжени снѣдана, обѣды и вечерни, теплы и зимны перекуски (lunch), пиво, горивкѣ, вина, лѣкеры найлѣпшого гатунку. Услуга пыльна и солідна.

Памятайте на своихъ!

ЮЛІАНЪ КОПЫСТЯНСКІЙ
Гаврилъ Малинякъ

Гуртовныи складъ (Wholesale)
20 Market str.
SHAMOKIN, PA.

Мають завѣсгда на складѣ свѣже добре пиво въ великихъ и малыхъ бочовкахъ зъ наилучшихъ броварѣвъ, горѣвки (whiskey) и лѣкеры найлѣпшого гатунку

Братя! замавляйте у своихъ.

O. MURDZA & BRO'S.
O. МУРДЗА и БРАТЪ.

46. Second str.
MT. CARMEL, PA.
Только оденъ рускый штормъ на цѣле мѣсто. Всякы товари найлѣпшого сорта. Услуга точна. Конѣ, якъ каты.

Купите люде у своего, вже часъ покинуты жидовъ.

РУСКІЙ КОМ. ШТОРЪ
727 Commerce str.
SHAMOKIN PA.

Манажеры:
Михаилъ Лабовскій
Михаилъ Колодѣй

Всякы товары найлѣпшого сорта, дуже тунй **Родимці! не спомагайте жидовъ, але своихъ братѣвъ!**

J. BOVKOWSKI
ПРЕДПРИЕМЦЯ ПОХОРОНОВЪ.

300
PEARL and MULBERRY str.
SHAMOKIN PA.

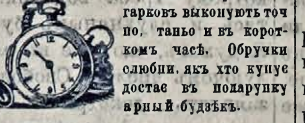
и въ **MT. CARMEL, PA.**
229-231 E. South Hickory st.
Удавайте ся въ потребѣ до него.

PETRO SERAFIN
Петро Серафинъ
424 Shamokin Str.
Рускый готель.

Мае пиво, віску и всякы други здоровы напитки. Готель чистенькый, услуга порядна, честна и солідна.

Вже часъ покинути чужихъ, а себе самыхъ подпомагати!

LIASNOWICZ & FEINBERG
(Ляховичъ и Файнбергъ)
425 Shamokin str.
SHAMOKIN, PA.
Польско-литевскій zegarmістры и ювелеры.

Безки направи zegarkovъ выконуютъ точ по, тань и въ короткомъ часѣ. Обручки олюбины, якъ хто купуе доставе якъ попаруку аришъ будзѣтъ.

Стѣнныи zegary дають на выплатѣ.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ШТОРЪ

въ **ОЛИФАНТЪ ПА.**
Пѣдъ зарядомъ **ГЕОРГІЯ ХИЛЯКА**

Звѣстного руского патриоты. Есть се наилучше заосмотренный зѣ всѣхъ штормѣвъ во всѣ потребныи товары и всякого рода по якъ найтаньшой цѣнѣ.

Каждый тамошныи Русинъ уважаючи себе правдивымъ и цырымъ патриотомъ, найспѣшитъ до своего руского шторму. Особенно нашъ гадздынѣ наййдутъ громадно! Нашо Юськовъ, Шмульвъ помагаати? Идѣтъ до своего.

Алексей Галабурда.
(ALEK HALABURDA)
Рускый одинокій готель,
(недалеко лигайского дѣпа)

въ **MT. CARMEL, PA.**
Готель чистенькый зѣ всякими выгодами. Пиво, вѣска, темперъ и други напитки все свѣжи и найлѣпшого гатунку. Услуга чемна.

Склянки великы и малы посяля вподобы. А все незвычайно тано. Всякы перекуски, якъ такожь обѣды и вечерѣ можна достати.

Спробуйте только, а не до иде не зайдете.

РУСКА ТОРГОВЛЯ
(Creek Store Company)
415 Shamokin Str.
въ **ШАМОКИНЪ ПА**

Поручае мѣсцевымъ Русинамъ и на околицю своѣй богатый складъ всякого рода викуталѣвъ и майнерскихъ знаяровъ.

Е тутъ мясо
И лопата,
Суть и скириѣ
И гербата,

Перецъ, гвозды и кобасы,
Мука, крохмаль, солонина
Мыски, горшки веѣ овочи
Зеленина и сушенина.
Е чернушка,
Е петрушка.

M. ROTHSCHILD,
642 E. Sunbury Str.
SHAMOKIN, PA.

Великій складъ всякого рода убрания для старшихъ и для дѣтей. Капелюхи, шапки и всякы други рѣчи того рода въ найлѣпшомъ гатунку, въ низькихъ цѣнахъ.

Молись, трудись, учись, до СОЮЗА запишись, до читальнѣ ходи, Бога въ сердцю май, ближняго люби, церковь посѣщай, Свободу читай, Русь святу люби, доброму научай ся, грошей не марнуй, въ процеса не вдавай ся. Въ лютерію не грайте, только грѣшь падѣтъ Братя! намъ треба „Народного Дому“, ану скинетесь по центови Се не забывайте! Буде зъ васъ.